

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ARNAVUTLUK
CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA KENDİ SINIRLARI ARASI VE ÖTESİNDE HAVA
HİZMETLERİNE İLİŞKİN HAVA ULAŞTIRMA ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN**

(Resmî Gazete ile yayımı: 12.5.2004 Sayı: 25460)

Kanun No
5168

Kabul Tarihi
5.5.2004

MADDE 1. - 26 Mayıs 2003 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kendi Sınırları Arası ve Ötesinde Hava Hizmetlerine İlişkin Hava Ulaştırma Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
ARNAVUTLUK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA KENDİ SINIRLARI ARASI VE
ÖTESİNDE HAVA HİZMETLERİNE İLİŞKİN
HAVA ULAŞTIRMA ANLAŞMASI**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti’nin her ikisi de 7 Aralık 1944 yılında Şikago’da imzaya açılmış olan Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesinin tarafları ve Uluslararası Hava Seferleri Transit Anlaşmasını tanıyan ülkeler olarak ülkeleri arasında ve ötesinde Hava Seferleri Kurmak ve uluslararası havacılık emniyeti ve güvenliğinin en üst seviyesini temin amacıyla bir anlaşma yapmak arzusuyla;

AŞAĞIDAKİ MADDELERDE ANLAŞMIŞLARDIR:

MADDE 1

TANIMLAR

1. Aşağıda yazılı terimler bağlam başka türlü gerektirmedikçe, bu Anlaşma amaçları bakımından, tanımlanmış bulunmaktadır:

a) "**Sözleşme**" terimi, 7 Aralık 1944 tarihinde Şikago'da imzaya açılan Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesini ifade eder ve bu sözleşmenin 90 ıncı maddesine göre benimsenmiş olan Ekleri ve 90 ve 94 üncü maddelerine göre Ek veya Sözleşmede yapılan ve her iki Âkit Tarafca kabul edilmiş ve onaylanmış herhangi bir değişikliği de kapsar.

b) "**Havacılık makamları**" Türkiye Cumhuriyeti bakımından Ulaştırma Bakanını ve bu Bakan tarafından yürütülmekte olan fonksiyonları ifaya yetkilendirilmiş herhangi bir kişi veya organı, Arnavutluk Cumhuriyeti bakımından, Ulaştırma Bakanı Sivil Havacılık Genel Müdürü veya adigeçen Bakan tarafından yürütülmekte olan fonksiyonları ifaya yetkilendirilmiş herhangi bir kişi veya organı ifade eder;

c) "**Tayin edilen havayolu işletmesi**" işbu Anlaşmanın 3 üncü Maddesine göre tayin edilmiş ve yetkilendirilmiş bulunan havayolu işletmesini ifade eder.

d) "**Ülke**" veya "**toprak**" terimi sözleşmesinin 2 nci Maddesinde belirtilmiş olan anlamı haizdir;

e) "**Hava seferi**", Uluslararası hava seferi; "**havayolu işletmesi**" ve "**trafik amaçları dışındaki iniş (teknik iniş)**" terimlerinin anlamları sözleşmenin 96 ncı Maddesinde ifade edilen anlamları ifade eder.

f) "**Kapasite terimi**"

- Bir uçakla ilgili olarak, bir yol veya yol kesimi üzerinde o uçağın ücretle taşıyabildiği yükü;

- Belli bir hava seferiyle ilgili olarak, o seferde kullanılan uçağın kapasitesinin belli bir süre içinde ve hat veya hat kesimi üzerinde yaptığı sefer adedi ile çarpımını ifade eder.

g) "**Trafik**" terimi yolcu, bagaj, yük ve posta demektir.

h) "**Ücret tarifesi**" terimi yolcu, bagaj veya yük (posta hariç) taşınması için alınacak fiyatları ve bu fiyatların geçerli olduğu şartları ifade eder; bu fiyatlara komisyon ücretleri ve taşıma belgeleri satışı için diğer ek ödemeler dahil, fakat posta taşınması ödemeler ve şartlar hariçtir.

MADDE 2

TRAFİK HAKLARI

1. Herbir Âkit Taraf diğesine; bu Anlaşmanın I. Ekinde belirtilen hatlarda tarifeli Uluslararası Hava Seferleri kurması amacıyla, bu Anlaşmada belirtilen hakları tanıır. Bu seferler ve hatlar bundan böyle sırasıyla "mutabık kalınan seferler" ve "belirtilen hatlar" olarak anılacaktır. Herbir Âkit Tarafça tayin olunan havayolları, belirtilen bir hatta mutabık kalınan bir seferi işletirken aşağıdaki haklara sahip olacaktadıır.

- a) Diğeser Âkit Tarafın ülkesi üzerinden inmeksizim uçmak;
- b) Söz konusu ülke içerisinde teknik iniş yapmak; ve
- c) Yolcu, yük ve posta şeklindeki uluslararası trafiğı karma ve ayrı ayrı olarak bırakmak ve almak amacıyla, söz konusu ülke içerisinde, o hat için bu Anlaşmanın I. Ekinde belirtilen noktalara iniş yapmak.

2. Bu Maddenin (1) fıkrasındaki hiçbir husus, bir Âkit Tarafın havayolu işletmesine, diğeser Âkit Taraf ülkesinde bu diğeser tarafın ülkesindeki başka bir noktaya ücret veya kira karşılığı taşınmak üzere yolcu, yük ve posta almak hakkını verdiğı şeklinde anlaşılamaz.

MADDE 3

İŞLETME YETKİLERİ

1. Her bir Âkit Taraf, diğeser Âkit Tarafa, belirtilen hatlarda mutabık kalınan seferleri işletmesi amacıyla bir veya daha fazla havayolu işletmesini diplomatik nota teatisiyle yazılı olarak tayin etme hakkına sahip olacaktır.

2. Diğeser Âkit Taraf böyle bir tayin bildirimini aldığıında, iş bu maddenin 3 üncü ve 4 üncü fıkrâ hükümlerine tâbi olarak, tayin edilen havayolu işletmesine ilgili işletme yetkilerini gecikmeden tanıyacaktır.

3. Âkit Taraflardan birinin havacılık makamları, öteki Tarafın tayin ettiğı havayolu işletmesinden, uluslararası hava seferlerinin işletilmesinde bu makamların normal ve makul şekilde uyguladıkları kanun ve yönetmeliklerde emredilen şartları yerine getirebilecek vasıfları haiz bulunduğı hususunda, kendilerini tatmin etmesini isteyebilir.

4. Âkit Taraflardan her biri, tayin edilmiş bir havayolu işletmesinin esas mülkiyetinin ve etkili kontrolünün bu havayolu işletmesini tayin eden Âkit Tarafın veya uyruklarının elinde bulunduğuna kanaat getirmediğı hallerde, (2) fıkrada sözü edilen işletme yetkilerini tanımayı reddedebilir, veya bu havayolu işletmesinin 2 nci maddede belirtilen haklarının kullanılmasına gerekli gördüğü kayıtları koyabilir.

5168

5.5.2004

5. Bir havayolu işletmesi böylece tayin edilip yetkilendirildiğinde, kapasite hakkı üzerinde anlaşmaya varılmış bulunması ve 12 nci madde hükümlerine göre oluşturulan bir ücret ve uçuş tarifesinin o sefer açısından yürürlükte bulunması şartıyla mutabık kalınan seferleri işletmeye herhangi bir zamanda başlayabilir.

MADDE 4

İŞLETME YETKİLERİNİN İPTALİ VE ASKIYA ALINMASI

1. Âkit Taraflardan her biri, aşağıdaki hallerde, öteki Âkit Tarafça tayin edilen bir havayolu işletmesine verilmiş bulunan işletme yetkisini geri almak veya 2 nci maddede belirtilen hakların kullanılmasını durdurmak veya bu hakların kullanılmasına gerekli gördüğü kayıtları koymak hakkına sahip olacaktır:

a) O havayolu işletmesinin esas mülkiyetinin veya fiilî kontrolünün havayolunu tayin eden Âkit Tarafın veya uyruklarının elinde bulduğuna dair kanaat getirmemesi, veya

b) O havayolu işletmesinin kendisine bu hakları tanıyan Âkit Tarafın kanun ve yönetmeliklerine uymaması, veya

c) Havayolu işletmesinin başka bir şekilde bu Anlaşmada belirtilen şartlara uygun olarak işletme yapmaması,

hallerinde.

2. Bu maddenin (1) fıkrasında belirtilen ve hakların geri alınması, tatbikatının durdurulması veya kayıtlar konulması hususlarında derhal bir işlem yapılması, kanun ve yönetmeliklerin daha fazla ihlâl edilmesinin önlenmesi için şart değilse, böyle bir hak ancak, bu anlaşmanın 15 inci maddesine uygun olarak, Âkit Tarafların havacılık makamları arasındaki istişareden sonra kullanılacaktır.

MADDE 5

**GÜMRÜKTEN VE DİĞER RESİMLERDEN
VE VERGİLERDEN MUAFİYET**

1. Âkit Taraflardan her birinin tayin edilen havayolu işletmesi tarafından uluslararası seferlerde işletilen uçaklar ve bu uçaklarda bulunan mutad donanım, akaryakıt ve yağlama yağları ve (yiyecek, içecek ve tütün dahil) uçak levazımatı da, öteki Âkit Taraf Ülkesine varışta, tekrar yurt dışına çıkarılınca kadar uçakta kalmak veya öteki Âkit Taraf ülkesi üzerindeki uçuşun bir kısmında kullanılmak kaydıyla, bütün gümrük vergileri, muayene ücretleri ve diğer rüsum ve vergilerden bağışık tutulacaktır.

5168

5.5.2004

2. Aşağıdakilerde yapılan hizmetler karşılığı alınacak ücretler hariç aynı rüsum ve vergilerden bağışık tutulacaktır;

a) Âkit Taraflardan birinin ülkesinde, bu taraf yetkili makamlarınca tespit edilen miktarları aşmamak ve öteki Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmesinin uluslararası bir seferinde çalıştırılan uçaklarında kullanılmak üzere uçağa alınan uçak levazımatı;

b) Âkit Taraflardan birinin ülkesine, öteki Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmesinin uluslararası seferlerinde kullanılan uçakların bakım ve onarımı için sokulan yedek parçalar; ve

c) Uçağa alındığı Âkit Taraf ülkesi üzerinde yapılacak uçuşun bir kısmında kullanılacak bile olsa, öteki Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmesi tarafından uluslararası seferlerde işletilen uçakların ikmaline ayrılmış olan akaryakıt ve yağlama yağları.

Yukarıdaki (a), (b) ve (c) tali fıkralarda sözü edilen maddelerin gümrük nezaret veya kontrolü altında tutulması gerekebilir.

3. Herbir Âkit Tarafın uçaklarında taşınan mutad teçhizat ile uçaklar içinde bulundurulan malzeme ve levazımat öbür Âkit Tarafın topraklarına, sadece o topraklardaki gümrük makamlarının onayı ile indirilebilir. Böyle bir durumda, bunlar tekrar ülke dışına veya gümrük mevzuatına göre diğer bir şekilde elden çıkarılıncaya kadar anılan makamların nezaretinde tutulabilir.

4. Herbir Âkit Tarafın topraklarından geçen transit yolcular, çok basitleştirilmiş bir kontrolden daha fazlasına tâbi tutulmayacaklardır. Doğrudan transit geçen bagaj ve kargo, gümrük vergisi ve resimlerden ve diğer benzer vergilerden bağışık olacaklardır.

MADDE 6

TEMSİLCİLİK

1. Bir Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmesi veya işletmelerine öbür Âkit Taraf topraklarında karşılıklılık esasına göre mutabık kalınan seferlerin işletilmesi için gerekli olan temsilci ve ticarî, işletme ve teknik personel bulundurmalarına izin verilecektir.

2. Her bir Âkit Taraf öbür Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmesine, diğer Âkit Taraf topraklarına diğer Âkit Tarafın ülkeye giriş, ikâmet ve istihdam kuralları ve mevzuatına, acentalık yasası dahil, göre hava seferleri faaliyetlerinin idaresi, teknik ve ticarî operasyonları için memur ve diğer sorumlu personel getirmesine ve bulundurmasına izin verecektir.

MADDE 7

SERTİFİKA VE LİSANSLARIN TANINMASI

Bir Âkit Tarafça verilen veya geçerli kılınan ve halen yürürlükte bulunan Uçuşa Elverişlilik Sertifikaları, Yetki Sertifikaları ve Lisanslar diğer Âkit Tarafça, işbu Anlaşmanın öngördüğü hatların ve seferlerin işletilmesi amacıyla, bu sertifika veya lisansların verilmiş veya geçerli kılınmış buldukları kuralların Sözleşme gereğince konulmuş veya konulabilecek minimum standartlara eşit veya bunların üzerinde olmaları şartıyla geçerli olarak tanınacaktır. Ancak her Âkit Taraf kendi ülkesi üzerindeki uçuşlar amacıyla diğer Âkit Tarafça veya diğer herhangi bir Devletçe kendi vatandaşlarına verilmiş veya geçerli kılınmış yetki sertifikaları ve lisanslarını reddetme hakkını mahfuz tutar.

MADDE 8

MALÎ HÜKÜMLER

1. Tayin edilen her havayolu işletmesi, diğer Âkit Tarafın ülkesinde doğrudan ve kendi takdirine göre acentaları vasıtasıyla taşımacılık belgeleri satış ve tanzim hakkına sahip olacaktır. Bu havayolu şirketleri bu belgeleri satma hakkına sahip olacak ve herkes bu belgeleri herhangi bir konvertibl dövizle serbestçe satın alabilecektir.

2. Tayin edilen her hava yolu şirketi, trafik taşınmasıyla ilgili yapılan harcamalar düşüldükten sonra kalan gelir fazlalığını, resmî döviz kuru üzerinden, talep halinde, çevirme ve ülkesine transfer etme hakkına sahip olacaktır.

Âkit Devletler arasındaki ödeme anlaşmasının bu konuda uygun hükümler içermemesi halinde, yukarıda bahsedilen transfer, milli kanunlara ve ilgili kambiyo mevzuatına uygun olarak konvertibl dövizlerle yapılacak ve tayin edilen havayolu işletmelerinden herbiri öbür Âkit Tarafın ülkesinde yerli para karşılığında satış yapma hakkına sahip olacaktır.

MADDE 9

KOD PAYLAŞIMI

Her bir Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletme (si) leri:

- Her bir Âkit Tarafın bir havayolu işletmesi ile,

- Üçüncü bir ülkenin havayolu işletmesi ile, bu üçüncü ülkenin Âkit Taraf havayolu işletmeleri ile o üçüncü ülkeden ve ona yönelik ve bu ülke yoluyla seferler yapan diğer havayolu işletmeleri arasında kıyaslanabilir anlaşmalara izin vermesi şartıyla, şu kadar ki, yukarıdaki düzenlemeleri yapan bütün havayolu işletmeleri ilgili hat ve trafik haklarına sahip olmaları gerekir, kod paylaşım düzenlemeleri yapabilir.

MADDE 10

KAPASİTE HÜKÜMLERİ

1. Her iki Âkit Tarafın havayolu işletmelerine, kendi ülkeleri arasında bu Anlaşmanın Ek I'inde belirtilen hatlarda, mutabık kalınan seferleri işletmeleri için adil ve eşit imkân sağlanacaktır.

2. Mutabık kalınan seferlerin işletilmesinde, her Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmeleri, diğer Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmelerinin çıkarlarını dikkate alacak, öyle ki aynı hatların tamamı veya bir kısmı üzerinde bu sonuncuların sağladığı seferleri haksız olarak etkilemiş olmayacaktır.

3. Âkit Tarafların tayin edilmiş havayolu işletmelerinin sağladıkları mutabık kalınan seferler belirtilen hatlar üzerinde halkın taşıma ihtiyaçları ile yakından ilgili olacak ve havayolu tayin etmiş Âkit Devlet ülkesinde başlayan veya oraya yönelik işletmelerini trafiğin mevcut ve makul olarak beklenen taşıma ihtiyaçlarını makul bir yük faktörü ile karşılayacak bir kapasiteyi sağlamak asıl amaçları olacaktır.

4. Her Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmesinin belirtilen hatlar üzerinden öbür Âkit Taraf topraklarındaki noktalar ve üçüncü ülkeler topraklarındaki noktalar arasında trafik taşıma hakkı kapasitenin aşağıdaki hususlarla ilgili olacağı genel ülkelere göre kullanılacaktır:

(a) havayolu işletmesini tayin etmiş olan Âkit Taraf topraklarından ve bu topraklara yönelik trafik ihtiyacı;

(b) bölgeyi kapsayan Devletlere ait havayolu işletmelerinin kurdukları diğer ulaştırma seferleri dikkate alındıktan sonra, havayolu işletmesinin içinden geçtiği bölgenin trafik ihtiyaçları;

(c) baştan sona kadar havayolu operasyonlarına olan ihtiyaçlar.

Bu fıkraya göre verilecek imtiyazlar nihai olarak Âkit tarafların havacılık makamlarınca kararlaştırılacaktır.

5. Sağlanacak olan kapasite ve işletilecek olan seferlerin frekansı (sıklığı) konusunda seferler açılmadan önce, başlangıçta Âkit Tarafların havacılık makamları arasında anlaşmaya varılacaktır. Başta kararlaştırılan bu kapasite ve sefer frekansı zaman zaman anılan makamlarca revize edilebilir.

MADDE 11

HAVACILIK GÜVENLİĞİ

1. Âkit Taraflar, Uluslararası hukuka göre mevcut hak ve yükümlülüklerine uygun olarak, sivil havacılık güvenliğinin yasadışı müdahalelere karşı korunması amacıyla, birbirlerine karşı üstlendikleri yükümlülüğün, bu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçasını teşkil ettiğini teyit ederler. Âkit Taraflar, uluslararası hukuka göre mevcut haklarının ve yükümlülüklerinin genel niteliklerini kısıtlamaksızın, özellikle 14 Eylül 1963 tarihli Uçaklarda İşlenen Suçlar ve Diğer Bazı Eylemlere İlişkin Tokyo Sözleşmesi, 16 Aralık 1970 tarihli Uçakların Yasadışı Yollarla Ele Geçirilmesinin Önlenmesine İlişkin

Lahey Sözleşmesi, 23 Eylül 1971 tarihli Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı İşlenen Suçların Önlenmesine ilişkin Montreal Sözleşmesi ve Âkit Tarafların taraf oldukları sivil havacılık güvenliğine ilişkin diğer herhangi bir sözleşme hükümlerine uygun hareket edeceklerdir.

2. Âkit Taraflar, sivil uçakların yasadışı yollarla ele geçirilmesini önlemek, bu uçakların, yolcularının ve mürettebatının, havaalanlarının ve hava seyrüsefer tesislerinin emniyetine karşı diğer yasadışı eylemleri ve sivil havacılığın güvenliğine ilişkin diğer herhangi bir tehdidi bertaraf etmek üzere, talep halinde birbirlerine gerekli her türlü yardımda bulunacaklardır.

3. Âkit Taraflar karşılıklı ilişkilerinde, Âkit Taraflara uygulanabilir olduğu ölçüde, Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı tarafından Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesine Ek olarak kabul edilen havacılık güvenliği hükümlerine uygun olarak hareket edeceklerdir. Taraflar, kendi tescilindeki uçak işletmecilerinin veya işyeri merkezi ülkelerinde bulunan veya ülkelerinde sürekli mukim olan uçak işletmecilerinin ve ülkelerindeki havaalanı işletmecilerinin söz konusu havacılık güvenliği hükümlerine uygun hareket etmelerini isteyeceklerdir.

4. Âkit Taraflardan her biri, söz konusu uçak işletmecilerinin, diğer Âkit Tarafın ülkesine giriş için, bu ülkeden çıkış için veya bu ülkede kalınan süre zarfında diğer Âkit Tarafça, yukarıdaki (3) fıkarda atf yapılan havacılık güvenliği hükümlerine uymalarının istenebileceği hususunda mutabıktır. Âkit Taraflardan her biri, kendi ülkesinde uçakların güvenliğinin sağlanması, yolcuların, mürettebatın el bagajlarının, genel bagajın, kargo ve uçak levazımının yükleme ve boşaltma öncesinde ve sırasında kontrolü amacıyla yeterli tedbirlerin alınmasını ve etkin şekilde uygulanmasını sağlayacaktır. Âkit Taraflardan her biri, özel bir tehdidin bertaraf edilmesi amacıyla diğer Âkit Tarafın makul özel güvenlik tedbirleri alınması yolunda yapacağı herhangi bir talebi olumlu şekilde dikkate alacaktır.

5. Sivil uçakların yasa-dışı yollarla ele geçirilmesi olayı veya bu doğrultuda bir tehdidin vuku bulması veya uçaklara, uçak yolcularına ve mürettebatına, havaalanlarına veya hava seyrüsefer tesislerine yönelik diğer yasa-dışı müdahalelerin meydana gelmesi halinde Âkit Taraflar, haberleşmede ve bu tür bir olayın veya olay tehdidinin süratli ve güvenli biçimde sona erdirilmesini amaçlayan diğer uygun tedbirlerin alınmasında kolaylık sağlayarak birbirlerine yardımcı olacaklardır.

6. Bu maddenin havacılık güvenliğine ilişkin hükümlerinin uygulanmasında Âkit Taraflardan biri için sorunlar ortaya çıkması halinde, Âkit Taraflardan her birinin yetkili havacılık makamları diğer Âkit Tarafın yetkili havacılık makamlarından ivedi istişare talebinde bulunabilecektir.

MADDE 12

TARİFELERİN BELİRLENMESİ

1.1 İşbu Anlaşma ile kapsanan seferler için bir Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmelerince uygulanacak ücret tarifeleri, kullanıcıların çıkarları, işletme maliyetleri, sefer özellikleri, komisyon oranları, makul kâr, diğer havayolu işletmelerinin tarifeleri ve pazardaki diğer ticari mülahazalar dahil, ilgili bütün faktörler dikkate alınarak belirlenecektir.

1.2 Âkit Taraflar, hâkim bir durum dolayısıyla mantıksız derecede ayırımcı, aşırı yüksek veya kısıtlayıcı, doğrudan veya dolaylı sübvansiyon veya destek dolayısıyla suni derecede düşük veya "yıkıcı" görünen itiraz edilebilecek tarifelere özellikle dikkat edilmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

2. Tarifeler üzerinde, mümkün olduğunda, kendi hükümetleri ile gerekli görüşmelerde ve uygun düşerse, başka havayolu işletmelerine danışıldıktan sonra, her iki Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmeleri anlaşmaya varacaklardır. Böyle bir anlaşmaya, mümkün olduğunda, uygun uluslararası tarife koordinasyon mekanizmasından faydalanılarak varılacaktır. Herhangi bir çok taraflı veya iki taraflı anlaşmaya varılamaması halinde, tayin edilen her havayolu işletmesi kendi ücret tarifesini ayrı olarak geliştirebilir.

3.1 Her bir Âkit Taraf, kendi ülkesine veya ülkesinden ve, istisnai durumlarda ülkesinde duraklamaya izin verilmiş olması halinde kendi ülkesi yoluyla taşıma için her iki Âkit Devletin tayin edilme havayolu işletmelerince teklif olunan ücret tarifelerinin bildirilmesini veya bu konuda başvurulmasını isteyebilir.

3.2 Böyle bir bildiri veya başvuru teklif olunan yürürlük tarihinden en fazla 30 gün öncesi için istenebilir. Bireysel hallerde bu maksimum süre azaltılabilir.

4.1 Hiçbir Âkit Taraf, Tarafların ülkeleri arasında her bir Tarafın tayin edilen havayolu işletmesinin taşıma için teklif edilen bir ücret tarifesinin yürürlüğe konmasını veya yürürlükteki bir ücret tarifesinin sürdürülmesini önleyecek tek taraflı bir harekette bulunamaz.

4.2 Hiçbir Âkit Taraf, öbür Tarafın ülkesi ile üçüncü bir Devletin ülkesi arasında bir Tarafın tayin edilen havayolu işletmesinin taşıma için teklif edilen bir ücret tarifesinin yürürlüğe konmasını veya yürürlükteki bir ücret tarifesinin önleyecek tek taraflı bir harekette bulunamaz.

4.3 Âkit Taraflar ülkeleri arasında taşıma için, her bir Âkit Taraf öbür Tarafın havayolu işletmesine (lerine) halen her bir Âkit Tarafın veya üçüncü bir Devletin bir havayolu işletmesince uygulama için izin verilen herhangi bir tarifesini eşitlemek için izin verecektir.

4.4 Bir Âkit Tarafın ülkesi ile üçüncü bir Devletin ülkesi arasında taşıma için, Âkit Taraf öbür Tarafın havayolu işletmesine (lerine) halen her bir Âkit Tarafın veya üçüncü bir Devletin bir havayolu işletmesince uygulama için izin verilen herhangi bir tarifesini eşitlemek için izin verecektir.

4.5 Âkit Taraflardan birisi bir tarifelin yukarıdaki 1.2 fıkrada tarif edilen kategorilere girdiğine inandığında öbür Taraf tarifelin bildirildiği veya verildiği tarihten itibaren (olabildiğince erken ve en az) 15 gün içinde bir memnuniyetsizlik bildirisinde bulunacak ve aşağıdaki 5 inci fıkrada yazılı danışma süreçlerinden yararlanabilir. Ancak, her iki Taraf da bu süreçlerle ilgili tarifeleri onaylamama hususunda yazılı bir anlaşmaya varmadıkça, tarifeler onaylanmış sayılacaktır.

5. Her Âkit Taraf öbür Tarafın bir havayolu işletmesinin işbu Anlaşma ile kapsanan seferler için uygulandığı herhangi bir ücret tarifesi hakkında, söz konusu tarifenin bir memnuniyetsizlik bildirisine konu olmuş olması hali dahil, danışma talebinde bulunabilir. Bu danışma talebin alınmasından sonra en geç 30 gün içinde yapılacaktır. Taraflar sorunlara makul bir çözüm için gerekli bilginin sağlanmasında işbirliği yapacaklardır. Eğer Taraflar, hakkında memnuniyetsizlik bildirisine verilen bir tarife konusunda anlaşmaya varırlarsa, her bir Taraf o anlaşmayı yürürlüğe koymak için elinden geleni yapacak, fakat anlaşmaya varılmazsa söz konusu tarife yürürlüğe girecek veya yürürlükte kalmaya devam edecektir.

6. İşbu maddenin hükümlerine göre belirlenmiş bir ücret tarifesi, ilgili havayolu işletmesi (leri) tarafından geri alınmadıkça, varsa bitiş tarihine kadar, veya yeni tarifelerin onanmasına kadar yürürlükte kalır. Her iki Âkit Taraf tarifenin kaldırılması hususunda anlaşmadıkça orijinal (ilk) bitiş tarihi uzatılabilir. Bir ücret tarifesinin bitiş tarihi onanmış ve yeni tarife verilmemiş ve onanmamış olması halinde, o ücret tarifesi ilgili havayolu işletmesi (leri) tarafından geri alınmaya veya her iki Âkit Taraf tarifenin kaldırılması gerektiği hususunda anlaşmaya kadar yürürlükte kalacaktır.

MADDE 13

HAVACILIK EMNİYETİ

1. Her Âkit Taraf herhangi bir zaman, diğer Âkit Tarafça hava mürettebatı, hava araçları veya bunların işletilmesine ilişkin herhangi bir alanda benimsenmiş bulunan emniyet standartları ile ilgili olarak danışmalarda bulunmayı talep edebilir. Böyle bir danışma, talepten itibaren 30 gün içinde gerçekleşecektir.

2. Eğer bu danışmalardan sonra bir Âkit Taraf diğer Âkit Tarafın herhangi bir alanda o sırada Sözleşmeye göre belirlenen asgarî standartlara en azından eşit olan emniyet standartlarını etkinlikle bulundurup idare etmediğini tespit ederse, ilk Âkit Taraf bu bulguları ve o asgarî standartlara uymak için gerekli görülen tedbirleri diğer Âkit Tarafa bildirecek, ve bu diğer Âkit Taraf da uygun düzeltici tedbiri alacaktır. Diğer Âkit Tarafın on beş (15) gün veya daha uzun bir süre içinde uygun tedbiri almaması işbu Anlaşmanın 4 üncü Maddesinin uygulanmasına neden olacaktır.

3. Sözleşmenin 33 üncü Maddesinde sözü edilen yükümlülüklerle bakılmaksızın tayin edilen havayolu işletmelerince diğer Âkit Taraf topraklarına yapılan seferlerde hava araçları diğer Âkit Taraf topraklarında iken hava araç ve mürettebat belgelerinin geçerliliğini ve hava araç ve teçhizatının görünürdeki durumunu kontrol etmek için, diğer Âkit Tarafın yetkili temsilcileri tarafından muayeneye tâbi tutulabilir (rampa denetimi).

4. Eğer böyle herhangi bir rampa denetimi veya dizi rampa denetimleri:

(a) bir hava aracının veya bir hava aracının işletilmesi o sırada Sözleşmeye göre belirlenen asgarî standartlara uymadığı, veya

(b) o sırada Sözleşmeye göre belirlenen emniyet standartların etkili olarak sürdürülemediği ve idare edilmediği hususunda ciddi kaygılar doğurursa,

5168

5.5.2004

denetimi yapan Âkit Taraf Sözleşmenin 33 üncü Maddesi amaçları için, o hava aracı veya mürettebatının geçerli kılınmış olmalarına esas olan kuralların veya hava aracının işletilmesine esas Sözleşmeye göre belirlenen asgari standartlara eşit veya onların üzerinde olmadığı sonucunu çıkarmakta serbest olacaktır.

5. Bir Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmelerince işletilen bir hava aracını yukarıdaki (3) üncü fıkraya göre rampa denetimine tâbi tutmak amacıyla hava aracına giriş için istenen izin ilgili havayolu işletmesinin temsilcisi tarafından reddedilmesi halinde, diğer Âkit Taraf yukarıdaki (4) üncü fıkrada anılan cinsten ciddi kaygıları doğuracak iştidalde bulunmakta ve o fıkrada anılan sonuçları çıkarmakta serbest olacaktır.

6. Her Âkit Taraf diğer Âkit Tarafın bir havayolu işletmesine veya işletmelerine verilen işletme yetkisini birinci Âkit Tarafın bir rampa denetimi, bir dizi rampa denetimleri, rampa denetimi için giriş izninin reddi, danışma veya başka bir neden sonucunda bir havayolu işletmesinin faaliyet emniyeti bakımından ivedi bir tedbir almanın şart olduğu sonucuna vardığında hemen askıya alma veya değiştirme hakkını saklı tutar.

7. Bir Âkit Tarafın yukarıdaki (2) nci veya (6) ncı fıkraya göre aldığı bir tedbir, o tedbirin alınmasına esas olan gerekçenin ortadan kalkması ile kaldırılacaktır.

MADDE 14

BİLGİ VE İSTATİSTİK

Herhangi bir Âkit Tarafın havacılık makamları diğer Âkit Tarafın havacılık makamlarına, birinci Âkit Tarafın tayin edilmiş havayolları işletmelerince mutabık kalınan seferlerde sağlanan kapasitenin gözden geçirilmesi için, makul olarak gerekli görülebilecek periyodik yahut diğer istatistiki raporları, talepleri üzerine temin edeceklerdir. Bu raporlar bu havayollarının mutabık kalınan seferlerde taşımış oldukları yolcu ve yük miktarını ve bu yolcu ve yük trafiğinin başlangıç ve varış noktalarını belirlemek için gerekli tüm bilgileri içerecektir.

MADDE 15

İSTİŞARE VE DEĞİŞİKLİKLER

1. Yakın bir işbirliği ruhu içerisinde, Âkit Tarafların havacılık makamları bu Anlaşma ve Eklerinin hükümlerinin uygulanmasını ve bunlara tatmin edici uyum sağlamak amacıyla zaman zaman birbirleriyle danışmalarda bulunacaklardır.

2. Âkit taraflardan her birinin bu Anlaşma ve Eklerinin herhangi bir hükmünün değiştirilmesini arzu etmesi halinde, öbür Âkit Taraftan istişare talep edebilir; havacılık makamları arasında yapılabilecek olan veya görüşme ya da yazışma yoluyla olabilecek olan bu istişare talep tarihinden itibaren altmış (60) gün içinde başlayacaktır. Bu suretle anlaşmaya varılan değişiklikler diplomatik notaların teatisi ile teyid edildiklerinde yürürlüğe girecektir.

3. Ancak Ek'teki hat cetvelinde yapılacak değişiklikler Âkit Tarafların havacılık makamları arasında doğrudan anlaşma ile gerçekleştirilebilir.

MADDE 16

ÇOK TARAFLI ANLAŞMALARA UYMA

Bu Anlaşma ve Ek(ler)'i Âkit Taraflar için bağlayıcı olabilecek herhangi bir çok taraflı Uluslararası sözleşmeye uyabilecek şekilde değiştirilecektir.

MADDE 17

SONA ERME

Âkit Taraflardan her biri, bu Anlaşmaya son vermek kararında olduğunu her zaman öteki Âkit Tarafa ihbar edebilir; bu ihbar aynı zamanda Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilâtına da ulaştırılacaktır.

Bu durumda, son verme ihbarnameleri karşılıklı mutabakatla bu süre bitiminden önce geri alınmış bulunmadıkça, Anlaşma ihbarnamenin öteki Âkit Tarafa alınış tarihinden sonraki on iki (12) ay içinde sona erecektir. Öteki Âkit Tarafa ihbarnamenin alındığı teyit edilmezse, Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilâtının ihbarnameyi aldığı tarihten on dört (14) gün sonra alınmış sayılacaktır.

MADDE 18

UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

1. Âkit Taraflar arasında bu Anlaşma ve Ek(ler)'inin yorumlanması veya uygulanması ile ilgili bir uyuşmazlık çıkarsa, Âkit Taraflar bu uyuşmazlığı önce kendi aralarında müzakere yoluyla halletmeye çalışacaklardır.

2. Âkit Taraflar, müzakere yoluyla bir anlaşmaya varamadıkları takdirde, uyuşmazlığın karara bağlanması için bir şahıs veya teşekküle havale etme konusunda anlaşabilirler veya Âkit Tarafların herhangi birinin talebi ile uyuşmazlık, her bir Âkit tarafın tayin edeceği birer hakem ve böylece tayin edilen iki hakemin tayin edeceği üçüncü bir hakemden oluşan üç hakemlik bir tahkim heyetinin kararına sunulabilir. Âkit Taraflardan her biri, taraflardan birinin ötekinden uyuşmazlığın tahkimini isteyen bir ihbarı diplomatik yoldan aldığı tarihten itibaren altmış (60) gün içinde bir hakem tayin edecek ve üçüncü hakem de bundan sonraki altmış (60) günlük bir süre içinde tayin edecektir. Âkit Taraflardan herhangi biri verilen süre içerisinde bir hakem tayin edemezse veya üçüncü hakem belirtilen süre içinde tayin edilmezse Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı Konsey Başkanından durumun gereğine göre, bir veya daha fazla hakemi tayin etmesini Âkit Taraflardan herhangi biri isteyebilir.

Bu durumda üçüncü hakem üçüncü bir devletin uyruğu olacak ve hakem heyetinin başkanlığını yapacaktır.

5168

5.5.2004

3. Âkit Taraflar, bu maddenin 2 nci fıkrasına göre verilecek herhangi bir karara uymayı taahhüt ederler.

4. Âkit taraflardan biri ya da Âkit Taraflardan birinin tayin etmiş olduğu havayollarından biri bu Maddenin 2 nci paragrafına göre alınan karara uygun hareket etmediği takdirde, diğer akit Taraf bu Anlaşma şartlarına uygun olarak tanıdığı hak ve öncelikleri sınırlayabilir, askıya alabilir ya da iptal edebilir.

5. Her bir Âkit Taraf kendilerince atanan hakemin masraflarını karşılayacaktır. Diğer hakemin masrafları Âkit Taraflarca eşit biçimde paylaştırılacaktır.

MADDE 19

BAŞLIKLAR

Madde başlıkları bu Anlaşmaya sadece müracaat ve kolaylık amacıyla konulmuştur ve hiçbir surette bu Anlaşmanın amaç ve kapsamının sınırını çizmez, kısıtlamaz veya tarif etmez.

MADDE 20

TESCİL

Bu Anlaşma ve Ekleri, Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı nezdinde tescil ettirilecektir.

MADDE 21

YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma ve bu Anlaşmanın bütünüyleyi parçasını oluşturan Ekleri, her Âkit Tarafın Anayasal hükümlerinin ifasından sonra, bu mealdeki diplomatik Notalarının teati edildikleri tarihte yürürlüğe girecektir.

Yukarıdakileri, tasdiken aşağıda imzaları bulunan ve Hükümetleri tarafından usulünce yetkilendirilmiş olan temsilciler işbu Anlaşmayı imza etmişlerdir.

Bu anlaşma, Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında 13 Şubat 1984 tarihinde Tiran'da imzalanmış olan ikili Hava Servisleri Anlaşmasının hükümlerini ortadan kaldırmaktadır.

Ankara'da 2003 yılı Mayıs ayının 26 ncı gününde, iki nüsha olarak İngilizce tanzim edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

Adına

Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti

Adına

5168

5.5.2004

EK I

HATLAR

(a) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından tayin edilen havayolu işletmesinin her iki yönde aşağıdaki hava seferleri işletmeye hakkı olacaktır:

<u>Hareket Noktası</u>	<u>Ara Noktalar</u>	<u>Varış Noktası</u>	<u>İleri Noktalar</u>
Türkiye'deki Noktalar	*****	Tiran	*****

(b) Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti tarafından tayin edilen havayolu işletmesinin her iki yönde aşağıdaki hava seferleri işletmeye hakkı olacaktır:

<u>Hareket Noktası</u>	<u>Ara Noktalar</u>	<u>Varış Noktası</u>	<u>İleri Noktalar</u>
Arnavutluk'taki Noktalar	*****	İstanbul	*****

2. Yukarıdaki hatlardan herhangi birisindeki noktalar, seferin başlangıç noktasının havayolu işletmesini tayin eden Âkit Tarafın toprağında olması şartıyla, tayin edilen havayolunun işletmesinin tercihi ile herhangi bir veya bütün uçuşlarda ihmal edilebilir.

3. Âkit taraflardan herbiri seferlerine öbür Âkit Taraf toprağının ilerisinde veya Âkit tarafların toprakları arasında ek noktaların konmasını talep edebilir. Bu talep öbür Âkit Taraf havacılık otoritesinin onayına tâbidir.

EK II

UCUŞ TARİFELERİNİN ONAYLANMASI

1. Her Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmesi, her tarife döneminde (yaz ve kış) tarifenin yürürlük tarihinden (30) gün önceden daha geç olmamak üzere, teçhizat tipi dahil, uçuş tarifesini öbür Âkit Taraf havacılık otoritelerinin onayına sunacaktır.

2. Her Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmesi tarafından uçuş tarifelerinin öbür Âkit Taraf havacılık otoritelerine sunulmadan önce, her iki Âkit Tarafın havayolu işletmeleri tarifeler konusunda, onların onaylanmasını kolaylaştırmak amacıyla, birbirleriyle istişarede bulunacaklardır.

3. Bu uçuş tarifelerini alan havacılık otoriteleri bunları onaylayacak veya üzerlerinde değişiklik yapılmasını önereceklerdir. Her halükârda tayin edilen havayolu işletmeleri, tarifeler ilgili havacılık makamlarınca onaylanmadan önce seferlerine başlamayacaklardır. Bu hüküm daha sonra yapılacak değişiklikler için de geçerlidir.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
43	64	358
48	83	61
48	84	213:214, 222:236

I- Gereççeli 437 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 84 üncü Birleşim tutanağına bağılıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Bayındırlık, Esas Dışışleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/772